

**Richtsnoeren voor een gemeenschappelijk begrip van artikel 11b(6) van Richtlijn
2003/87/EG zoals gewijzigd door Richtlijn 2004/101/EG
(officieus document)**

Doelstelling: De harmonisatie van de procedure met betrekking tot grootschalige waterkrachtprojecten onder artikel 11b(6) om de markt en de lidstaten vertrouwen te geven in het gebruik en de aanvaarding van gecertificeerde emissiereducties (CER's) en emissiereductie-eenheden (ERU's) in het kader van de EU ETS.

I. Inleiding

1. Dit document is het resultaat van een poging om een akkoord te bereiken tussen de lidstaten en de Commissie met betrekking tot de interpretatie en de toepassing van artikel 11b(6) van de Koppelingsrichtlijn.
2. Dit document legt een gemeenschappelijk begrip vast van de betekenis van bepaalde aspecten van de tekst van artikel 11b(6) voor wat zijn toepassingsgebied betreft (zie Deel III.1.: 'Toepassingsgebied', hieronder) en met betrekking tot de manier waarop projectindieners kunnen vaststellen of hun projecten voldoen aan de desbetreffende eisen (zie Deel III.2.: 'Het aantonen van de conformiteit', hieronder). Hoewel de uiteindelijke beslissing over de aanvaarding van een project dat voldoet aan de bovenvermelde eisen de verantwoordelijkheid blijft van de lidstaat die de projectactiviteit goedkeurt, zorgt overeenstemming over deze principes ervoor dat de bevoegde aangewezen nationale autoriteiten (DNA's) en aangewezen centrale punten (DFP's) dezelfde criteria gebruiken die in het sjabloon voor conformiteitsrapporten¹ worden vermeld voor de beoordeling van gelijkaardige waterkrachtprojecten. Het is de bedoeling ervoor te zorgen dat projectindieners een eerlijke en gelijke behandeling krijgen, ongeacht de lidstaat waaraan ze de goedkeuring vragen, en zo duidelijkheid te scheppen op de koolstofmarkt.
3. Door deze richtsnoeren, en het sjabloon voor conformiteitsrapporten, via nationale procedures goed te keuren tegen 1 april 2009, proberen de lidstaten gelijke voorwaarden ('level playing field') te creëren voor indieners van waterkrachtprojecten. Het akkoord om zich aan deze richtsnoeren te houden is een vrijwillig akkoord van de lidstaten. Het heeft

¹'Conformiteitsrapport ter beoordeling van de toepassing van artikel 11b(6) van de emissiehandelsrichtlijn op waterkrachtprojecten van meer dan 20 MW', zie bijlage 1 van de 'Richtsnoeren'.

tot doel een geharmoniseerde aanpak mogelijk te maken van de toepassing van artikel 11b(6) in de hele EU en de lidstaten vertrouwen te geven in de aanvaarding van CER's/ERU's van deze projecten voor gebruik onder de EU ETS. Het brengt de soevereine bevoegdheid van de DNA/het DFP van elke lidstaat om te beslissen welke projectactiviteiten ze zal goedkeuren niet in het gedrang.

4. Volgens artikel 11a van de richtlijn, “...*kunnen lidstaten exploitanten toestaan CER's en ERU's van projectactiviteiten te gebruiken in de Gemeenschapsregeling...*”. De richtlijn bepaalt dat de beslissing welke CER's en ERU's mogen worden gebruikt bij de lidstaten ligt, met uitzondering van koolstofkredieten die uitgesloten zijn van gebruik onder de EU ETS.² Aangezien de deelname aan JI- (gemeenschappelijke uitvoering) en CDM (mechanisme voor schone ontwikkeling) -projectactiviteiten op vrijwillige basis gebeurt en de richtlijn de uiteindelijke beslissing om het gebruik van koolstofkredieten uit projectactiviteiten in het emissiehandelssysteem al dan niet toe te laten bij de lidstaten legt, “*moeten bedrijven worden aangemoedigd om de sociale en milieuprestatie van JI- en CDM-activiteiten waaraan zij deelnemen, te verbeteren*”.³ In het geval van waterkrachtprojecten met een opwekkingsvermogen van meer dan 20 MW, worden deze eisen gespecificeerd in artikel 11b(6) dat bepaalt: “*Wat betreft projectactiviteiten voor de opwekking van waterkracht met een opwekkingsvermogen van meer dan 20 MW zien de lidstaten er bij de goedkeuring van dergelijke projectactiviteiten op toe dat gedurende de ontwikkeling van dergelijke projectactiviteiten de hand wordt gehouden aan de desbetreffende internationale normen en richtsnoeren, o.a. die welke deel uitmaken van het in november 2000 uitgebrachte verslag van de Wereldcommissie Stuwdammen: "Dams and Development - A New Framework for Decision-Making".*” De interpretatie van dit artikel verschilt momenteel van lidstaat tot lidstaat en heeft bijgevolg tot een versnippering van de koolstofmarkt geleid alsook tot onzekerheid bij de marktpartijen.
5. De lidstaten zijn overeengekomen om hun principiële goedkeuring te geven aan gemeenschappelijke richtsnoeren voor de goedkeuring van grootschalige waterkrachtprojecten, die de lidstaten ook kunnen helpen beslissen welke koolstofkredieten ze moeten aanvaarden om conform te zijn.

² Koolstofcompensatie van nucleaire projectactiviteiten en tijdelijke kredieten van LULUCF-projecten.

³ Overweging 15 in de preambule van richtlijn 2004/101/EC

6. In het document met als titel ‘Conformiteitsrapport ter beoordeling van de toepassing van artikel 11b(6) van de emissiehandelsrichtlijn op waterkrachtprojecten van meer dan 20 MW’ (hierna ‘sjabloon voor conformiteitsrapporten’ genoemd) worden de door de lidstaten gekozen evaluatiecriteria uiteengezet. Deze criteria zullen worden toegepast door DNA's/DFP's voor de selectie van grootschalige waterkrachtprojecten die koolstofcompensaties zullen opleveren die zijn toegelaten onder het emissiehandelssysteem van de Gemeenschap.
7. Van zodra een projectactiviteit een goedkeuringsbrief (LoA) heeft ontvangen van een investerend land bij de indiening en positieve beoordeling van een volgens artikel 11b(6) gevalideerd ‘conformiteitsrapport’, komen alle lidstaten overeen om CER's/ERU's van dit project te aanvaarden voor gebruik in hun nationale registers onder de EU ETS.
8. Kredieten van alle waterkrachtprojecten die vóór 1 april 2009 door de lidstaten zijn goedgekeurd kunnen ook worden ingeleverd voor conformiteit in de nationale registers van de lidstaten. In dit opzicht, en in overeenstemming met artikel 11a van de richtlijn, kunnen lidstaten hun soeverein recht toepassen om te beslissen welke koolstofcompensaties worden aanvaard om conform te zijn. Indien een lidstaat daartoe beslist, kan de aanvaarding van deze kredieten voor conformiteit in haar nationale register afhankelijk zijn van de indiening bij haar registerbeheerder van een volgens artikel 11b(6) gevalideerd conformiteitsrapport of een ander gevalideerd rapport dat door een andere DNA of een ander DFP in een lidstaat is aanvaard en aantoont dat de 7 strategische prioriteiten die in het in november 2000 door de Wereldcommissie Stuwdammen (WCD) uitgebrachte verslag "Dams and Development – A New Framework for Decisions-Making" zijn uiteengezet, tijdens de ontwikkeling van dat project werden nageleefd. De validiteit van CER's/ERU's van dergelijke projecten voor gebruik in de registers van andere lidstaten wordt daardoor niet in vraag gesteld.
9. Gezien het feit dat de lidstaten de procedures wensen te harmoniseren, zijn ze overeengekomen om publiek toegankelijke informatie te verschaffen over de projecten die zijn goedgekeurd omdat ze aan de eisen van artikel 11(b)(6) voldoen alsook de entiteiten vermelden die zijn aanvaard om een validatie van het conformiteitsrapport⁴ in elke lidstaat

⁴ Een conformiteitsrapport dat is voorbereid in overeenstemming met het sjabloon voor conformiteitsrapporten dat bijlage 1 bij deze ‘Richtsnoeren’ vormt.

uit te voeren. Dit heeft tot doel de transparantie van de procedures te verzekeren en recente informatie te verschaffen over de uitvoering van deze vrijwillige overeenkomst.

II. Achtergrond

1. Grootschalige waterkrachtprojecten kunnen de ontwikkeling in bepaalde regio's nadelig beïnvloeden en ongewenste sociale en milieueffecten hebben. Daarentegen kunnen ze ook bijdragen tot de menselijke ontwikkeling op een manier die sociaal billijk, ecologisch duurzaam en economisch leefbaar is. Het gebruik van de opwekking van waterkracht, indien uitgevoerd op een verantwoordelijke en billijke wijze, kan aanzienlijk bijdragen tot een vermindering van de broeikasgassen. De nadelige sociale en milieueffecten van grootschalige waterkrachtprojecten kunnen de positieve impact van deze projecten echter ondermijnen. Door de goedkeuring van artikel 11b(6) van richtlijn 2004/101/EG heeft de Europese Unie zich ertoe verbonden ervoor te zorgen dat bij de ontwikkeling van waterkrachtprojecten de desbetreffende internationale richtlijnen worden nageleefd, waaronder die richtlijnen die in het in november 2000 uitgebrachte verslag van de Wereldcommissie Stuwdammen "Dams and Development – A New Framework for Decision-Making" zijn opgenomen.
2. De Wereldcommissie Stuwdammen heeft twee doelstellingen: 1) de ontwikkelingseffectiviteit van grote stuwdammen onderzoeken en alternatieven voor watervoorraden en energieontwikkeling beoordelen, en 2) internationaal aanvaardbare criteria, richtsnoeren en normen ontwikkelen, indien nodig, voor de planning, het ontwerp, de beoordeling, de constructie, de exploitatie, de monitoring en de ontmanteling van stuwdammen. Deze doelstellingen omvatten, maar zijn niet beperkt tot de volgende algemene aspecten:
 - De impact op ecosystemen, bestaansmiddelen, gezondheid en cultureel (en religieus) erfgoed vermijden en minimaliseren.
 - Behoeften en opties analyseren aan de hand van talloze verschillende criteria (meercriteria-analyse).
 - De bestaansmiddelen verbeteren van mensen die ontheemd en getroffen zijn door de projecten.
 - De conformiteit met de compensatiemaatregelen garanderen.

- De principes van milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen en aansprakelijkheid toepassen in overeenstemming met overweging 15 van richtlijn 2004/101/EG.⁵

Een geharmoniseerde aanpak zou de duurzaamheid en milieu-integriteit van grootschalige waterkrachtprojecten die door de lidstaten zijn goedgekeurd moeten helpen garanderen.

III. Conformiteit met artikel 11b(6) van de emissiehandelsrichtlijn

1. Toepassingsgebied

1. Artikel 11b(6) is van toepassing op alle projectactiviteiten voor de opwekking van waterkracht met een opwekkingsvermogen van meer dan 20 MW, ongeacht het feit of er al dan niet een stuwdam bij betrokken is en ongeacht de grootte van de stuwdam⁶.
3. Wanneer de lidstaten projectactiviteiten goedkeuren, moeten ze ervoor zorgen dat elk project waarbij installaties voor de opwekking van waterkracht met een opwekkingsvermogen van meer dan 20 MW betrokken zijn tijdens de ontwikkeling ervan conform is met artikel 11b(6).
4. Wanneer bestaande installaties worden verbeterd of uitgebreid is artikel 11b(6) enkel van toepassing indien de CDM/JI-projectactiviteit die het voorwerp van de aanvraag vormt de opwekking van een vermogen van meer dan 20 MW betreft. Het vermogen van de bestaande installaties is niet relevant. Dus wanneer bestaande installaties worden verbeterd of uitgebreid, is het de verbetering of uitbreiding die meer dan 20 MW moet bedragen, tenzij de bestaande installatie reeds een CDM/JI-project is.

⁵ Aangezien de doelstelling van de Richtsnoeren beide omvat, namelijk zowel de verplichtingen van de lidstaten onder het UNFCCC en het Protocol van Kyoto waarborgen ALS de geest van artikel 11b(6) en de desbetreffende overwegingen in de preambule van richtlijn 2004/101/EG weergeven.

⁶ Hier verwijzen de "Richtsnoeren" naar de interpretatie van het toepassingsgebied van artikel 11b(6). De richtlijn is van toepassing zonder rekening te houden met de definitie van een grote stuwdam zoals bepaald door de Wereldcommissie Stuwdammen. Volgens sommige belanghebbenden kon de WCD enkel worden toegepast op projecten met een stuwdam en met een stuwdam hoger dan 15m. Artikel 11b(6) stelt een andere grens die bepaald is in de bovenvermelde paragraaf.

5. Artikel 11b(6) is van toepassing op waterkrachtprojecten van meer dan 20 MW die opgedeeld zijn in twee of meerdere kleinschalige projecten die in één project gebundeld zijn volgens de regels van de CDM Executive Board.
6. Wanneer projectindieners de goedkeuring van verschillende kleinschalige waterkrachtprojecten aanvragen in één enkel projectontwerpdocument (PDD), die samen een vermogen van meer dan 20 MW of meer bedragen, maar waartussen geen technische of milieurelatie bestaat⁷, moet geen rekening worden gehouden met artikel 11b(6).

2. *Het aantonen van de conformiteit*

1. Artikel 11b(6) verwijst naar “desbestreffende internationale normen en richtsnoeren, o.a. die welke deel uitmaken van het...verslag van de Wereldcommissie Stuwdammen”. De richtsnoeren van de Wereldcommissie Stuwdammen werden ontwikkeld om beste praktijken inzake duurzaamheidsbeoordeling weer te geven. In dit opzicht kan worden verondersteld dat het verslag van de Wereldcommissie Stuwdammen een juiste weergave is van de “*desbetreffende internationale normen en richtsnoeren*”, zonder voortijdig een oordeel te vellen over de eventuele inachtneming van andere desbetreffende normen en richtsnoeren in de toekomst, indien deze gezamenlijk door de lidstaten zijn aangenomen.
2. Entiteiten die de goedkeuring van een project door de lidstaten verlangen, moeten bewijzen dat het project conform de eisen van artikel 11b(6) is.
3. Om de conformiteit met artikel 11b(6) aan te tonen, moet de projectindieners, samen met de aanvraagdocumenten, een afzonderlijk conformiteitsrapport indienen bij de DNA/het DFP van de lidstaat of bij een entiteit die door de lidstaat is aangeduid om deze taak uit te voeren.
4. Het conformiteitsrapport (dat gebaseerd is op documenten, bezoeken en gesprekken en het in het sjabloon voor conformiteitsrapporten⁸ voorziene ontwerp volgt) kan hetzij door één van de projectdeelnemers worden voorbereid hetzij door een derde partij voor rekening van de deelnemer (een externe raadgever/expert, of een DOE).

⁷ Zoals bepaald in de milieueffectbeoordeling.

⁸ Zie bijlage 1 bij de "Richtsnoeren".

5. Het conformiteitsrapport moet gevalideerd worden door een aangewezen operationele entiteit (DOE) of een geaccrediteerde onafhankelijke entiteit (AIE) die vergund is voor die bepaalde sectoriële toepassing, of een andere door de lidstaat aanvaarde bevoegde onafhankelijke derde partij, hierna de onafhankelijke validerende entiteit genoemd.
6. De uiteindelijke beslissing of het project al dan niet conform artikel 11b(6) is, ligt bij de DNA of het DFP van een lidstaat.
7. “De ontwikkeling van een project” omvat de volgende stappen:
 - een evaluatie van de behoeften en opties,
 - de projectvoorbereiding,
en
 - de projectuitvoering.

De kwaliteitsnormen die zijn vastgelegd in het in november 2000 uitgebrachte verslag van de Wereldcommissie Stuwdammen “Dams and Development – A New Framework for Decision-Making” kunnen enkel worden gecontroleerd tijdens een latere fase van de projectontwikkeling, wanneer de behoeften en opties zijn geëvalueerd. Een goedkeuringsbrief kan dus ten vroegste tijdens de projectvoorbereidingsfase worden uitgereikt aan een grootschalig waterkrachtproject zoals bepaald in artikel 11b(6).

8. De conformiteit gedurende de uitvoeringsfase wordt verondersteld in acht te zijn genomen van zodra mitigatie- en compensatiemaatregelen voorhanden zijn en worden opgevolgd en, indien mogelijk, van zodra ontmantelingsplannen zijn ontwikkeld.
9. Wanneer een project zich in de voorbereidings- of uitvoeringsfase bevindt, kunnen de lidstaten een goedkeuringsbrief uitreiken, met parallelle eisen betreffende de monitoring van de uitvoering van compensatiemaatregelen en andere verbintenissen.

3. *Inhoud van het “Artikel 11b(6) conformiteitsrapport”*

1. Het sjabloon voor conformiteitsrapporten legt een norm vast voor de overlegging van de informatie die nodig is om te bevestigen of de desbetreffende internationale normen en

richtsnoeren tijdens de ontwikkeling van de projectactiviteiten werden nageleefd.
(Zie bijlage 1)

2. De lidstaten komen overeen om het sjabloon voor conformiteitsrapporten als het standaardsjabloon te aanvaarden voor de overlegging van de informatie die nodig is om de conformiteit met artikel 11b(6) aan te tonen.
3. Het conformiteitsrapport omvat een verbintenis door een onafhankelijke validerende entiteit dat, naar hun mening, het project voldoet aan de zeven strategische prioriteiten die uiteengezet zijn in het in november 2000 uitgebrachte verslag van de Wereldcommissie Stuwdammen "Dams and Development– A New Framework for Decision-Making".
4. De complexiteit en de mate van detaillering van het conformiteitsrapport moeten evenredig zijn met de schaal van het project en de impact ervan.⁹
5. Het conformiteitsrapport is opgemaakt naar het model van hoofdstuk 8 van de aanbevelingen van de WCD, die zeven strategische prioriteiten voor goede praktijken omvatten, zoals uiteengezet in de inleiding hierboven.
6. Voor redenen van validatie moet de projectindieners objectieve bewijzen voorleggen aan de onafhankelijke validerende entiteit in overeenstemming met de beste praktijken voor auditing. De beste praktijk voor de voorbereiding van een conformiteitsrapport en de opstelling van een wettelijke verklaring over de conformiteit met artikel 11b(6) houdt het volgende in:
 - *Gesprekken en publieke betrokkenheid*: Indien mogelijk moeten gesprekken worden gehouden. De belangrijkste documenten (zoals de sociale en milieueffectbeoordelingen) moeten openbaar worden gemaakt/ter beschikking worden gesteld van de desbetreffende belanghebbenden, zoals de projecteigenaar, de technische adviseurs, de betrokken lokale overheden en de getroffen mensen;

⁹ De eisen met betrekking tot de gedetailleerdheid en de omvang van het rapport moeten in overeenstemming zijn met de karakteristieken van het desbetreffende project. Bijvoorbeeld, een riviercentraleproject van 20 MW dat geen hervestiging omvat vereist veel minder aandacht dan een stuwdamproject van 1,000 MW met een groot reservoir en een hervestiging van 5,000 mensen.

- *Waarnemingen ter plaatse*: Dit houdt een studie in van de fysieke locatie en andere activiteiten die met de bouw en het beheer van de in artikel 11b(6) beschreven waterkrachtprojecten te maken hebben. Waarnemingen ter plaatse moeten worden uitgevoerd om te bevestigen wat is voorgesteld en goedgekeurd in de ontwerpdocumenten en wat de DOE's/AIE's/onafhankelijke validerende entiteiten bevestigen in het conformiteitsrapport op basis van een deskanalyse.
 - *Rapportenoverzicht*: Dit is essentieel om documenten te beoordelen zoals:
 - de milieueffectbeoordeling,
 - elk ander bewijsmateriaal voor de informatie die is opgesomd onder sectie D van het PDD en de goedkeuring van de relevante milieuautoriteit,
 - planningsdocumenten (zoals haalbaarheidsstudies),
 - documenten waarin de opties worden beoordeeld¹⁰,
 - documenten in verband met het overleg met de belanghebbenden.
7. Indien van toepassing kunnen nog andere documenten gevraagd worden, zoals plannen betreffende vergoeding, hervestiging, ontwikkeling en financiering. Indien niet alle vereiste documenten kunnen worden verzameld, moet een bezoek ter plaatse worden afgelegd.
8. De lidstaten kunnen nu en dan gezamenlijk de inhoud van het sjabloon voor conformiteitsrapporten en de aanbevelingen in deze 'Richtsnoeren' evalueren en wijzigen om ervoor te zorgen dat het gewenste niveau van harmonisatie wordt bereikt voor wat de conformiteit met artikel 11b(6) betreft.

¹⁰ Zoals bepaald in het sjabloon voor conformiteitsrapporten